Tizenkettődik évfolyam. 274. szám. Kolozsvár, hétfő, november 30. 1891.

SZERKESZTŐI IRODA
Belmagyar-utcza 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK" ELŐFIZETÉSI DIJA:
Egész évre . . 16 frt. || Negyedévre . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. || Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvártt, Belközép-utcza 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:
Egy ☐ czentimeternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Kikre szavazzunk?

Két czikk.

II.

Előző czikkünkben rámutattunk arra, hogy az a kormány, melyet a szabadelvü párt támogat, közkormányzati ténykedéseiben nem olyan politikát érvényesit, mely a kifejezetten nemzeti eszméből táplálkoznék.

A jelenlegi kormány és az őt támogató párt érdekeinek a választó polgárok részéről való előmozditása tehát már csak azon okból sem indokolt, mert sem a kormány, sem pártja a helyes nemzet politika legelemibb követelményeinek sem igyekeznek eleget tenni.

Azt hiszszük felesleges bizonyitanunk, hogy épen Kolozsvár, az Emke székhelye, törzsgyökeres magyar város választó polgárai a maguk képviseletével csak olyan férfiakat bizhatnak meg, akik első sorban magyar nemzeti politikai elveket vallanak és a nemzeti eszmének az összes törvényalkotási ténykedésekben kifejezést adni készek és képesek.

Azt is felesleges elemeznünk egy magyar város müvelt közönsége előtt, hogy minő jelekben kell nyilvánulnia egyes törvényalkotásokban s országkormányzati politikai rendszerben a kifejezetten magyar nemzeti eszmének.

Azt Kolozsvár mindenik választó polgára érzi és tudja, hogy az a politika, melyet Bécsből diktálnak, felettébb messze áll a magyar nemzeti eszmétől, s mert osztrák emlőn táplálkozik, nem lehet javára a magyar érdekeknek.

És mert a Szapáry kormány — mint azt igen sok esetben már megbizonyitotta — hüséges uszály-hordozója a bécsi döntő köröknek, s mert a szabadelvü párt minden, még a szorosan vett adminisztrácziónális kérdésekben is — ennek a tőlünk idegen iránynak megfelelően támogatja a kormányt, kétségtelen, hogy Kolozsvár város választó polgárai egyenesen a nemzeti eszme és a magyar érdek ellen cselekednek akkor, ha a szabadelvü párt politikai elveit valló férfiakra bizzák képviseletüket.

Hogy eltekintve az országos érdektől, Kolozsvár város helyi érdekeinek szempontjából kivánatos-e a szababelvü párthoz tartozó férfiakkal vagy éppen a jelenlegi képviselőkkel vennie részt Kolozsvár polgárainak abban az országos testületben, mely a törvényeket alkotja — oly kérdés, melyre szintén nagyon könnyü a feleletadás.

Kifejezetten helyi érdekekből sem indokolt a szababelvü párt elveit valló politikusokra bizni továbbra is a város képviseletét, mert ugy a kormány, valamint jelenlegi képviselőink egyáltalán nem adták jelét annak, hogy Kolozsvár város jogos követeléseinek kielégitésére komolyan törekednének.

Azt elismerjük, hogy képviselőink olykor — legkivált magán természetü ügyekben teljesitettek szolgálatokat egyes választó polgároknak, ennek azonban legrosszabb esetben az a konzekvencziája lehet, hogy a mely választópolgár magán dolgában lekötelezettje a jelenlegi képviselőknek — az most is rájuk adja a szavazatát; ám azok, a kik ilyen módon elkötelezve nincsenek — fontolják meg idejekorán: kifejezetten helyi érdek parancsolja e szabadelvü párti képviselők választását, vagy sem?

E tekintetben egyelőre csak arra utalunk, hogy Kolozsvár városának eddigi közjövedelmeiben a regale megváltási törvény minő érzékeny csonkitást eredményezett.

Maga a megváltási törvény legkevesebb évi 70 ezer forint közjövedelemtől ütötte el Kolozsvár városát, melyet most a 38 százalékos pótadóval kell fedezni.

Mikor pedig arról volt szó, hogy Kolozsvár regale joga törvényes alapon kártalanittassék, akkor a kormány még a jogszerü és igazolt kártalanitási összeget sem állapitotta meg, tehát kettős bőrt huzott le Kolozsvárról, duplán vonva el közjövedelmi forrásainak jelentékeny részét.

Itt van a kolozsvári egyetem, a melynek kifejlesztését a közvélemény állandóan sürgeti — és ebben az érdekben sem tesz a kormány semmit, s a képviselőink még kevesebbet.

Közoktatási szükségletekre Kolozsvár város évenként ötvenezer forintot meghaladó összeget fordit a saját jövedelmeiből s daczára annak, hogy e kiadások nagy része az államot terhelné — a kormány többszörös sürgetések és kérelmezések daczára sem vesz át e terhekből semmit. Anynyit tett meg, hogy a felsőbb leányiskolát állami kezelésbe vette, de azt is oly terhek fennhagyásával, a melyekkel szemben az állam részéről hozott áldozat — alig vehető ilyen számba.

Nagy kegyesen a kormány megadta a királyi táblát, de ezzel szemben ismét oly terheket háritott a városra, a melyek alig ha állanak helyes arányban azokkal az előnyökkel, melyeket e felsőbb biróság idehelyezése anyagi szolgáltatások révén a városnak nyujt.

Sorolhatnánk még fel több oly kormányi intézkedést, melyek mind nem vallanak arra, hogy a kormány Kolozsvár város helyi érdekeinek előmozditására törekednék, s hogy képviselőink erre a kormányt rábirni igyekeznének.

Nem tarthatjuk tehát indokoltnak, hogy Kolozsvár város választó polgárai tisztán helyi érdekből is a kormányt támogató férfiakra bizzák képviseletüket.

A választásoktól — a mint a kormány tervezi — alig négy hó választ el.

Nem sok idő van tehát aprórа megfontolni, hogy a következő öt év alatt Kolozsvár város polgárai miképen legyenek képviselve az ország tanácsában.

Azt hisszük, a szabadelvü párt által követett politikát senki sem nézheti olyannak, a mely az országra nézve bármi tekintetben üdvös lehetne. Hogy ez a politika kifejezetten a város érdekei szempontjából egyenesen káros hatásu, azt ebben a városban mindenki érezheti.

Nem sok tanakodásba kerül arra a tapasztalatra jutni, hogy Kolozsvár polgárai nem állhatnak be továbbra is a kormánypolitika uszály hordozóinak. Es a nézetünk továbbá az, hogy Kolozsvár polgárait e politika körül való csoportositásra kortes vacsorákkal és üres jelszavakkal rávenni nem lehet.

Hogy már most személyileg is kikre szavazzunk, azt akkor mondjuk el — mikor közelebb jutunk az elhatározó időponthoz.

Addig még — reméllhetőleg — nehány kortes vacsorával is számolnunk kell.

Politikai hirek.

Véderőnk költségvetése. Miután a delegácziók munkálataikat annyira befejezték, hogy a kormány előterjesztéseinek változatlan elfogadása biztositottnak látszik s miután a két honvédelmi miniszter javaslatai az állami háztartás előirányzatával együtt már a mult hónapban a két parlament elé terjesztettek, az osztrák-magyar monarchia véderejének összes szükségletei az az 1892-ik évre a következőkben állithatók össze:

A hadsereg rendes szükséglete	107.093,247 frt
A hadsereg rendkivüli szükséglete	14,627,243 „
Póthitel	1.532968 „
A Bosznia és Herczegovinában elhelyezett csapatok szükséglete	4.435,000 „
Hadi tengerészet (rendes és rendkivüli szükséglet . .	11.527,114 „
Póthitel	306,408 „
A magyar honvédség . .	15.768,725 „
Az osztrák Landwehr . .	13.200,000 „
Belföldi csapatok a megszált tartományokban . . .	1.268,450 „
Összesen:	169.759,755 frt

A folyó évben hasonló czim alatt 164.9 millió forintot használtak el. Ez összegből 2.4 millió forint marad bent az országban. Az elhasznált összeg legnagyobb része a mezőgazgákra, mészárosokra, lókereskedőkre, építési vállalkozókra és az iparosokra esik.

Osztrák miniszter bukása. Mint Bécsből távirják, ottani előkelő politikai körökben beszélik, hogy Gautsch közoktatásügyi miniszter legközelebb visszalép Visszalépésének oka a lengyelekből és németekből álló parlamenti többség megalakitására irányuló törekvéseinek meghiusulásában van. Taaffe gróf nem kivánta a többség megalakitását, mig Gautsch miniszter foszirozta azt. E törekvésre vezethető vissza Gautsch minapi beszéde, melyben a délszlávokat kiméletlenül megtámadta és hangsulyozta, hogy minden osztrák embernek tudnia kell németül. Mint beavatott körök állitják, Gautsch miniszter szakadást akart e beszédével előidézni Hohenwarth gróf és Taaffe között, igy akarván a miniszterelnököt kényszeriteni, hogy a lengyel-német többséget a maga részéről is elfogadja. Azt is szemére vetik a miniszternek, hogy ez uj többséggel Taaffe grófot megakarta buktatni és maga törekedett volna uj kabinet alakitására. Ez uj többség megalakitásának eszméje most már legalább egyelőre elejtettnek látszik. Ez alkalommal csupán Gautsch lép ki a kabinetből, mert a kabinet rekonstrukcziója e pillanatban inopportunusnak lát-zik.

A brassó–háromszéki vasut megnyitása.

A brassó háromszéki vasut megnyitása, mely nov. 27-től nov. 30-ig tartott és igy alkalmas volt arra, hogy a kormány és politikája mellett különféle tüntetéseknek adjon tápot, nem egészen programmszerüleg folyt le.

Eleintén arról volt szó, hogy a kormány e megnyitáson okvetetlenül résztvegyen és az erdélyi részekben megiudult ellenzéki mozgalom ellensulyozására részint Brassóban, részint Háromszékmegyében valamely kormány tag által közhirré tétessék az a tevékenység, melyet a kormány kifejt az ország erdélyi részeinek érdekében.

Egy darab ideig Szilágyi Dezső volt a minisztérium részéről kiszemelve, hogy a kormány szócsöve legyen; de később mint szakminiszter Baross tolult előtérbe és igen természetesen Brassóról is szó lévén, Bethlen András sem maradhatott el.

A mint Brassó meghallotta az örömhirt, hogy Baross és Bethlen András minisztereket egyszerre fogadhatja falai között, a szászoknál hagyományos takarékosság egyszerre eltünt s 3—4000 frtot szavaztak meg az ünnepélyességek költségeire, a Czenk kivilágitására és banderium zászlóira, egy szóval mindenféle kiadásokra.

Persze a brassóiak egy csapással két legyet akartak ütni. Egyrészt a háromszékmegyeieket akarták levágni, megmutatván, hogy Brassó lelkesültebb és gazdagabb a háromszéki székelynél; másrészt pedig a főleg az állott szemeik előtt, hogy e kettős miniszteri látogatás által meglesz pecsételve Barossnak, az állitólag legnemzetibb irányu miniszternek egyetértése Bethlen és Szapáry nemzetiségi politikájával, már pedig erre költeni érdemesnek tartották a brassói atyafiak is.

Mindezen előre készitett programm azonban csak részben teljesült, részben felsült.

Maga a szoros értelemben vett mütanrendőri bejárás programmszerüleg folyt le. Gyöngyössy miniszteri tanácsos a hivatalos kiküldöttek élén felült a bejárási vonatra, minden megálló helynél és állomásnál megállt a vonat, a falu és környék lakossága üdvözölte a kormányt és a vasutat s ezen üdvözletre felhangzott a szokásos viszszhang is a vidék közgazdasági előhaladásáról, a kormánynak mindenre kiterjedő gondoskodásáról, jóakaratáról és eféle általános mézes szavakról. Következett aztán az éljenzés és a vonat tovább robogott, mig aztán a végpontnál Kézdi-Vásárhelyt csakugyan megállott.

E vonattal ment Ugron Gábor is, mint a brassó-háromszéki vasut igazgatósági tagja, nem épen nagy épülésére a háromszéki kormánypártiaknak. Mert bármely állomásnál vagy községnél állt is meg a vonat Ugron a néppel beszélt mindenütt és ő volt az általános figyelem tárgya; el annyira, hogy a jelen volt kormánypárti képviselők alig győztek utána szaladni és hallgatni, hogy milyen meggyőzően tud a néppel beszélni.

Kézdivásárhelyt nov. 27-én délután nagy diszebéd volt, hol a kellemesnél kellemesebb pohárköszöntők egymást érték, persze Ugron Gábort illetvén meg itt is az elsőbbség, ki minden felszólalásával hol a kormánynak, hol a kormánypártnak adott mézzel bevont keserü orvosságot.

A pohárköszöntők közül lehetetlen azonban egyet jellemzésül meg nem emliteni. A va utat mint tudjuk Arnold Leo mainzi vállalkozó épitette, egy talpig derék, becsületes német és ez a külföldi ember töredezve bár, a következő magyar toasztot mondotta: „Megigértem, mikorra a vasut elkészül az én magyar köszöntőm is kész lesz. Szép az országuk, szép a nyelvük, de nehéz — Isten éltesse a magyar kormányt és jelenlevő képviselőjét Gyöngyösi miniszteri tanácsos urat nagyon sokáig."

Nagy lelkesedés követte ez érdekes magyar nyilatkozatot egy németországi ember részéről s valóban sajátságos volt azután szembeállitani ezzel a Brassóban történteket.

November 28-dika az előkészületek napja volt a miniszterek fogadására, illetőleg Bethlen András miniszter és Lukács Béla államtitkár fogadására. Nem nagy örömnap volt ez Brassóra nézve, mert ők Baross lejöveteléért szavaztak meg 4000 frt költséget nem pedig azért, hogy Bethlen Andrást és Lukács Bélát lássák. Azt mondják, hogy Baross az utolsó perczben arra határozta el magát, hogy nem utazik a Székelyföldre, csak majd akkor, ha egyedül fogadhatja az üdvözleteket. Egy szóval Barossnak le nem jövetele sok keserüséget és bosszankodást okozott Brassónak.

Pedig nov. 30-án nagy fogadás volt, ezt végig nézni érdemes lett volna lejönni, Brassóból és a környék falvak óriási tömegből álló lovas banderiuma várta az érkező vendégeket; zászlók is voltak elég nagy számmal, nehány nemzeti szinü, nehány oláh és aztán sok sok szász zászló.

A nemzeti zászlókon meglátszott, hogy ujonnan voltak késziтve, mig a többiek a régiek volt. A brassói pályaudvaron nagy tömeg a várta a vonatot, mely a vendégeket hozta, s mikor a vonat berobogott az állomásra, a városi zenekar rázenditette a . . . Boulanger indulót. Mindenki nézett, hogy kinek szól ez, Barossnak vagy Bethlen Andrásnak-e, mert hisz magyar minisztereket mégis lehetett volna magyar indulóval is fogadni és nem épen a Boulanger indulóval, hacsak ennek külön czélzata nem volt, a mi pedig csak fel nem tehető.

A minisztert és államtitkárt Maurer Mihaly főispán üdvözölte, majd meg gr. Nemes János a brassó–háromszéki vasut nevében, mire a menet a város felé tartott, hol a vendégek elszállásoltattak.

Délután ipari kiállitás volt, este pedig a városi bankett, melyről legközelebb, de lehetetlen már most fel nem emliteni, hogy a melyet a város adott ki, a következőleg szólt:

„Karte zu dem am 29-ten november 1891. Abends 7 Uhr im Redouten Saale stattfinden den Fest-Banket der Stadt Kronstadt für Herrn . . . . . ."

Általános megbotránkozást szült e német meghivó magyar miniszterek és magyar törvényhozási tagok s magyar hivatalnokok részére kiadva, ugy, hogy ennek következtében a legtöbb háromszéki ember haza is utazott.

Egy itélet.

Érdekes ügyben hozott a napokban itéletet a magyar királyi legfőbb Itélőszék és pedig a Rigó Ferencz nyüvedi birtokos azon perében, melyben ő mint volt képviselőjelölt vesztegetéssel volt vádolva.

Foglalkoznunk kell ezzel az itélettel, mert itt nem egy privát ember egyéni érdekeiről van szó, hanem egy függetlenségi párti volt képviselőjelölt vádoltatásáról és elitéléséről.

Hogy olvasóink tisztában legyenek az elmondandókkal röviden adjuk itt a száraz tényt. A Biharon Rigó Ferencz és Ertsey Géza között lefolyt választási küzdelem alatt a kormánypárt 400 forintot „adományozott" a gör. kath. eklézsiának templom restaurálásra. A tiszta 48-as oláhok azonban nem akarták, hogy a kormány költségén csinálják meg a templomjukat s ezért felkérték Rigó Ferenczet, hogy adna nekik kölcsön 3—400 frtott, amivel a kormány jelölt bőkezüségét ellensulyozzák.

Rigó Ferencz azonban élve a gyanuval hogy ezt a kölcsönt esetleg másra forditené az ellenpárt, amennyiben megtagadta kérelmüket hogy ő maga nem adott nekik hanem egy nagyváradi ismerőséhez ajánlotta őket, akitől hiteles kötelezvény alapján 300 frtot tényleg kölcsön vettek.

S mégis mi történt?

A választás után a kissebbségben maradt Rigó Ferencz függetlenségi képviselőjelölt ellen vesztegetés miatt tett feljelentést az ellenpárt.

A törvényszék azonban a bizonyitékok közvetlen hatása alatt, látva azt, hogy a vesztegetéssel vádolt képviselőjelölt ellen semmi, még csak gyanusitó körülmény sem forog fenn, látva azt, hogy az egész vád nem egyéb alaptalan áskálódásnál, a megvetésig forcirozott korteskedésnél, látva azt, hogy vádlott mellett a tanuk egész serege, ellene egy tanu sem vall, Rigó Ferenczet teljesen felmentette,

Az ügy innen a kir. táblához került s a tábla megváltoztatva a törvényszék itéletét, Rigot a vesztegetés vádjában elmarasztalta s elitélte pénzbirságra és 3 évi politikai jóg-gyakorlásának felfüggesztésére. A kir. kuria. Magyarország legfőbb itélőszéke, ezt az itéletet helyben hagyta.

Történik ez ma, az alkotmányos éra 22. esztendejében. Történik ez akkor, midőn csaknem ezer gyalázatosabbkál gyalázatosabb választási visszaélésekben mentették fel a mameluk had embereit mig végre az egész 22 év alatt tudtak kaparitani egy esetet, ahol a függetlenségi képviselő-jelöltre rákiáltják a vesztegetés vádját, azt perbe fogják s a jog és törvény kigunyolásával elitélik.

Igen! A jog és törvény kigunyolása ez az itélet, mely a közvetlenség hatása alatt müködő törvényszék itéletét mint nevetséges komédiát vágta a sárba, hogy itélettel sujtson egy ellenzékit, mikor annyi sulyos visszaélés büntetlenül követtetik el a kormánypártiak által.

Czegléd, Veszprém, Nyitra, Kaposvár, Dunaszerdahely s ti többi kormány embert küldött városok ne szégyeljétek többé magatokat. A nálatok elkövetett bünökre takarót huztak immár, rásütvén egy függetlenségi jelöltre, hogy vesztegetett. S ti megválasztott mamelukok, kiket a szolgabirói basáskodás a rendőr szurony, a korrupczió nemes eszközei juttattak mandátumhoz, ujjonghattok van már bünbak, a kire anatémát mondhat, tok, akadt végre ezer eset közzül egy, a hol a függetlenségi párt tisztes vezérének nevére ütheitek a vesztegetés vádját, bünét.

S ez történik ma! Az alkotmányosság teljes gyakorlása, használata közepett, igazabban a legundokabb magán és párt érdek uralma alatt.

Történik ez akkor, midőn egy államtitkár a választási visszaélések ellen gyur törvényjavaslatot, mialatt maga elköveti a legbrutálisabb visszaéléseket, tüzzel, vassal gyilokkal dolgozva az ellenzék ellen.

S nem csoda, ha történik is ilyesmi, midőn a legmagasabb kormány-forum az ellenzék kiirtásán dolgozik!

Páratlanul áll ez az itélet jogtörténetünkben. Annyira páratlanul hogy az itélet megdöbbentő hatása alatt Szilágyi Dezső igazságügyminiszter magához kérette a veszprémi és czeglédi választási botrányok periratait, hogy ő maga nézze át a mameluk-alacsonyságok eme bün-koronáját, hogy ő maga adjon esetleg mintegy ellensulyozó itéletet a a Rigó Ferencz ügyében hozott indokolatlan és minden jogszolgástatást semmibevevő itélet miatt.

Kiváncsian várjuk az ő döntését s akkor megmondhatjuk igazán, hogy micsoda gazságok lettek a tuloldalon eltusolva s milyen vakmerő, alaptalan vád következtében lett pártunk egy kiváló tagja elitélve.

De nem sajnáljuk ezt az itéletet. Ezzel a kormány nyilt kifejezést adott annak, hogy milyen eszközökkel milyen brutálissággal szán-

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca

dékozik ellenünk harcsolni s mi készen várjuk őt.

Nem olyan eszközökkel ugyan, mint neki vannak, hanem a nemzeti elvek a honszeretet tiszta fegyvereivel szállunk ellen sikra s meg fogjuk mutatni, hogy a tisztesség — ha kevesebbekben van is, mint a galád eszközökkel rendelkezők nemcsak fényben, de a győzelemben is meg fog állani tudni.

Mert nem pártküzdelem lesz ezután, hanem az eszmék harcza, az alkotmányosság küzdelme fog bekövetkezni az árulás, a korrupczió utálatos rörekvései ellen.

Ha pedig az itélettel azt hitték elérni, hogy Rigó Ferenczet, a függetlenségi elvek lelkes vezérférfiát leverik, ugy csalódtak. Mert ő — mi hisszük — ma inkább, mint valaha, fog küzdeni teljes erejével az ellen a kormány ellen, melynek feje egy gőgös komédiás, akinek egyébb törekvése nincs, mint a hatalmat minden áron megtartani s akinek erre való eszközeit: az elnyomás, a felfelé való csuszás-mászás, a kurrupczió és a kalmár érdekek szolgáinak saját céljaira való kihasználása.

Ez az ő politikájuk, ezt nyilvánitjuk sajtóikban, tetteikben s mi felhivjuk a polgárságot, hogy készüljön teljes erejéből a leszámolásra azzal a párttal.

Tisztviselők fizetése.

A minisztertanács legutóbbi ülésén végre megállapodás létesült a tisztviselői fizetések rendezése tárgyában benyujtandó törvényjavaslat szövegére nézve.

Értesülésünk szerint az igazságügyminiszternek azt a konczessziót adták, hogy a birákat és birósági tisztviselőket minden rangosztályban a megfelelő legmagasabb fizetés osztályba sorozzák holott a közigazgatási tisztviselők a megfelelő rangosztály alacsonyabb fizetés-osztályába kerülnek és csak öt év után léphetnek elő magasabb fizetés-osztályába.

Az elsőfolyamodásu törvényszékek birái a kir. ügyészek és járásbirák, kik eddig a VIII-ik rangosztályba tartoztak, a VII-ik rangosztályba lépnek elő, melynél az első fizetésfokozat töröltetett,

A fizetés és nyugosztályokra vonatkozó beosztáson, még az az ujabb modositás is történt, hogy a XII-ik rangosztályt egészen törölték. E szerint tehát jövőre az összesállamtisztviselők tizenegy rangosztályba soroztatnak.

A lakbéreknél három fokozatot fognak minden rangosztályban rendszeresiteni. Az első fokozatot a fővárosra és a harmadikat a vidéki nagyobb városokra és a harmadikat a vidékre nézve.

Az eddigi fokozatok közé beiktatni szándékolt uj fokozatokra nézve akkép rendezik a javaslatot, hogy uj állások rendszeresitése és azok számának megállapitása az eddigi költségvetésileg megállapitott létszám keretében a miniszterekre bizatnék, kik eziránt a minisztertanácsnak tennének előterjesztést.

A törvenyjavaslatban, mely három külön részben tárgyalja a tisztviselők szolgák és átmeneti intézkedésekre vonatkozó határozmányokat, állitólag az az elvi megállapodás jut érvényre, hogy az államtisztviselőnek előléptetésre igénye nincs.

Bármennyire megbizható is a forrás, melyből e közlést meritjük. mégis csak fenntartással adhatunk hitelt annak, hogy a kormány azt a veszedelmes elvet tőrvénybe iktatni kivánja, mert alig föltételezhető, hogy saját részére a rendelkezési hatalomnak ily korlátlanságát biztositván a ma amugy is tényleg virágzó protekcziónális rendszert szentesitse.

Tanitók nyugdija.

A képviselőház közoktásügyi bizottságának szombati ülésében véglegésen megálapitotta a tanitói nyugdijtörvény módositásáról szóló törvényjavaslat azon szakaszainak szövegét, melyek az előző ülés megállapodásai alapján változás alá esnek.

Uj második szakasz gyanánt felvétetett a törvényjavaslatba a Berzeviczy államtitkár által előterjesztett következő szöveg: „Életük végéig élvezendő rendes nyugdijjal távozhatnak tanitói államásukról, a) azok, kik az 1875. XXXII t.-cz. első, ugyszintén e törvény első szakaszában elősorolt intézetek valamelyikében legalább 40 beszámitható éven át szolgáltak mint alkalmazott segéd vagy rendes tanitók: b) azok, kik legkevesebb tiz beszámitható évig szolgáltak ugyanoly intézetben mint segéd- vagy rendes tanitók, ha valamely önvétkök vagy hibájok nélkül származott testi vagy lelki fogyatkozás miatt tanitói kötelességeiknek teljesitésére véglegesen képtelenekké váltak.

A 4. §. első pontjaként felvétetett a 1885. 32. t.-cz. 13. §.-ából a következő rendelkezés:

„A nyugdijra jogositottnak felesége, férje kalála esetén évenkinti rendes özvegyi segélyt kap, ka férje legalább tiz beszámitható éven át szolgált s legalább egy éven át élt vele házasságban."

A bizottságnak a törvényjavaslatra vonatkozó megállapodásai közöltetni fognak a ház pénzügyi bizottságával is, melyet a ház szintén megbizott a javaslat előkészitő tárgyalásával.

A törvényjavaslatnak a házban leendő előadásával Sponer Andor bizatván meg, az ülés véget ért,

A földbirtokosok helyezete.

Midőn a földbirtokosok helyezetéről akarok szóllani, mindezek előtt felsorolandónak tartom az általok az államérdekében tett áldozatokat. Azonban — mellőzvén az ugyis köztudatban levő társadalmi és közmüvelődési célokra tett adakozásokat — csakis azon áldozatokról fogok megemlékezni, melyekhez hasonlót Európa egyetlen államában — sőt még az amerikai szabad államokban sem találunk.

Az 1848. évben megszüntetett urbéri viszonyok alkalmával elveszték a földesurak birtokaiknak azon részét, melyek többi birtokaiknak megmiveltetése végett haszonvételi joggal urbéresek kezén voltak és — jóllehet — az akkori törvényhozás a megváltási árnak kifizetését a nemzeti közbecsület védpaizsa alá helyezte — de az ármegszabás ugy és akképpen lett megállapitva, hogy az a valódi értéknek nemcsak meg nem felelt, sőt annak egy részét maga a földbirtokos is fizette. A kárpótlási összegek évenkénti idők során, az árbullámzás alá vetett államkötvényekben utalványoztattak és legtöbb esetben a megszorult földbirtokos 40—50 frtért volt kénytelen eladni s a Nuridsánok, Eisenbergerek és más üzéreknek, kiknek befolyása alatt állott a földtehermentesitési akkori alapigazgatóság intéző személyzetének egy része; — azonban megtörtént az is: hogy a kiutalás után időtelve többletfizetés czime alatt a 40—50 forint névleges értéket vissza kellett fizetni számos földesurnak.

Ugyanekkor az azelőtt adómentes földbirtok is adó alá esett s ezzel kapcsolatban a közteherviselés elválalása szintén törvénnyé vált. Tagadhatatlan, hogy az állampénztár ezáltal nagyon sekintélyes pénzforráshoz jutott, de a földbirtokos jövedelme megcsappant — terhei szaporodtak.

Itt egy szerencsétlen időszak foglal helyet Magyarország történelmi és kormányzási rendszerében: az absolut kolmányzás.

Ezen idő alatt hozattak be az addig Magyarországon ismeretlen többfajta adónemek, mint a bélyegilleték, fogyasztási, jövedelmi s más egyéb adók — dohánymonopolium.

Az 1867. évi kiegyezés után következett nemzeti kormányzás alatti törvényhozás — rohamos ujjitásainak fedezhetése kényszerüségből, nemcsak fentartotta az absolut kormány által importált adónemeket, sőt fokozta és ujjabbakkal szaporitotta, megnehézbitette a közterheket, — költségesebbé tette a perlekedési rendszert, megsulyosbitotta a megélhetési módot. Ámbár az itt felsorolt adónemek szintén terhére esnek a más foglalkozásu állampolgároknak is, de az oroszlánrész mégis a földbirtokosok osztályrészébe jut.

Mindezen ujabb jövedelmi források daczára beállván Magyarország pénzügyi viszonyaiban az évi deficzitek folytonossága, melyet a legkiméletlenebb alkalmazásba vett adóprés által kierőszakolt adó forintok, s más egyéb állami jövedelmekből befolyt összegekből, a káros állami gazdálkodás miatt — fedezni képtelenség lévén, a kormány — a törvényhozó testületben általa uralt többséggel, megszavaztatta a csaknem kizárólagosan földesurak tulajdonát képező korcsma regálejog megváltását elintéző 1888. évi 35—36-ik t.-czikket, — melynek szabványai szerint megállapitandó kártalanitási processusból, ismét csak a földbirtokos regale tulajdonos kerül ki veszteséggel; mert az állam — mint hatelmas vevő fél — egy oly muszáj üzletet csinált, melyben a kezelési költség czim alatti igazságtalan levonással — 20 millió frttal megkárositván jogosultakat. tetszése szerint határozta meg a kártalanitási összeget, határidőt és fizetési feltételeket, — birtokába vette a regale tulajdonosok országosan 200 millió frt becsértékü vagyonát — élvezte annak jövedelmét, mielőtt egy fillért is fizetett volna; mert ezenkivül az állam javára elvesztik kártalanitási igényeiket mindazon tulajdonosok, akik 1852—86-ig, vagy annak legalább egy éve alatt azon jogból vont haszon után adót nem fizettek. Ámde a kártalanitási összeg megállapitásánál, ha a jogosult által bizonyittatnék, hogy az öt év alatt tényleg nagyobb jövedelmet élvezett, a törvény 10-ik §-a szabványa szerint, az adó alá nem vont jövedelem után járó adó és járulékainak nyolczszorossa, a megyei és községi pótadóknak egyszeressé, büntetésképen levonatik. A 19. §. szerint megállapitott kártalanitási összeg, a végre kiadandó s 70 év alatt sorsolás utján beváltandó közforgalmu államkötvényekben 1892. év végével nyer kielégitést, melynek azonban 1890. január 1-én kezdve 5, vagy 4 és fél százakos kamatja fizettetik ugyan, de a kamatjövedelem 10 százaléka tőkekamat és járadékadó alá esik, s az esedékes évi kamat kifizetése alkalmával levonatik. Minthogy pedig az 5 százalékos kamat is mintegy 800 ezer forintot képez, e czimen is tekintélyes összegbeni áldozatra lett kényszeritve a regale tulajdonos földbirtokos.

A korcsma regale elmondott áldozatai sorában még helyet foglalnak más károsító körülmények is u. m.:

A 70 év alatt sorsolás utján beváltandó államkötvények folytonos árhullámzásoknak lévén kitéve, a felcsigázott adók egyre növekedő megyei és községi rovatalok külömböző czimek alatt rögtönzött fizetések, a pénzerejében megfogyott földbirtokosokat megszorult helyzetöknél fogva kénytelenitik 100 frtos kötvényeiket névleges értékük árán alól is eladogatni..

A kártalanitási igényék bejelentésének módozata, bizonyitási adatok beszerezhetésének nehézségei és költségei, ügyvédi munkálatok dijába előlegezendő összegek szintén bizonyos százalékot emésztvén fel, még az is megtörténnék, hogy a kártalanitást igénylők közül sokan elutasitva, a hasztalan költekezések sulyát is kénytelenek elviselni, mert a törvény 13-ik §-a által az 1-ső foku biróságnál az adófelügyelő csaknem önkényes hatáskörrel, a 3-ad fokunál a pénzügyminiszter telyhatalommal lévén megbizva, a közbeeső másod foku biróság határozatait az adófelügyelő, mint ügynök — a fináncz miniszter — mint vevő felhatalmazottja és itélő birája az állam kincstárnak saját ügyében — tetszések szerint idomithatják, valamint a kártalanitási ügyek elintézésére leadott miniszteri rendeletek és utasitások is az államkincstár, valamint igénylők között hosszas perlekedésre, költekezésekre szolgáltatnak anyagot és alkalmat.

A földbirtokos gazdának helyzetéről további felvilágositást szolgáltatnak: a birtokrendezési állapotok, cseléd- és napszámosrendszer.

Ezekről egy következő czikkben.

BALLA LÁSZLÓ.

„Történelmi lapok."

„1848/49. Történelmi lapok" czim alatt egy kéthetenkint megjelenő képes folyóirat indul 1892. január 1-től Kolozsváron — A folyóirat hivatalos lapja lesz az 1848/49. orsz. ereklye-muzeumnak s a honvédegyleteknek, a melyek közül nagyon soknak a vezetője r. u. már előre is kinyilatkoztatta támogatását. A lapnak feladata lesz egybegyüjteni a nagy napok eseményeire vonatkozó részleteket s a még élő honvédek nyilatkozatai alapján kiegésziteni a már megjelent munkákban a hézagokat, tisztázni a tévedéseket stb.

A lap minden számának első czikke az események egy-egy nagyobb alakját, szinhelyét, vagy műemlékét mutatja be irásban és képben.

További rovatai lesznek: Okmánytár az érdekesebb történeti okmányok egybegyüjtésére vagy ismertetésére, a 48/49, események részleteinek eredeti leirásai, megjelent munkák ismertetése, méltatása, tárcza az önvédelmi harcz eseményeivel kapcsolatos dolgokról, levelezés, különfélék stb.

Hivatalos részében az ereklye-muzeum történelmi irat és ereklye-gyüjteményét s az 1848/49-beli honvédegyletek és honvédek érdekeit fogja hathatósan szolgálni.

Hogy feladatának a folyóirat minden irányban megfelelhessen, szerkesztőbizottságában való közremüködésre felkéretnek mindazok a tollforgató férfiak, a kik az eseményekben intézők valának s a kikhez a szerkesztőség felmerülő alkalmakkor bizalommal fordulhat.

Főmunkatársakul pedig azokat kérik fel, a kik koruknál fogva intézői nem lehettek a nagy napoknak, azok történelmeivel azonban behatóan foglalkoztak, s az eseményekről önálló történelmi munkájuk jelent meg.

A lapot 24—32. cm. nagyságu 12 oldalon Kuszkó István, az 1848—49. orsz. ereklye-muzeum őre állitja össze s előfizetési ára lesz évnegyedre 1 frt.

A folyóirat meginditása tárgyában kedden, decz. 1-én d. u. 4 órakor Kolozsvármegye házán értekezletet tartanak, melyre Inczédi S. honv. ezredes s egyleti elnök s a mozgalom kezdeményezői az érdeklődőket meghivják.

Az ev. ref. emlékünnepély.

Az esemény fontosságához méltó ünnepélyességgel ülte meg tegnap a kolozsvári ev. ref. egyház a belső farkasutczai templomban a magyar protestáns vallásszabadság II-ik Leopold király által eszközölt kihirdetésének századus évfordulóját. A templom zsufolásig tele volt közönséggel. Ott láttuk Kolozsvár ev. ref. intelligencziájának nagy részét, ezen kivül a rendes templomjáró népet igen nagy számmal. Az ünnepély pontban 10 órakor vette kezdetét; a mikor a presbitérium tagjai élükön főtiszteletü Szász Domokos püspökkel és nagytiszteletü Szász Gerő esperes és generális notáriussal a templomba bevonulva helyet foglaltak. A rendes invocatio után a gyülekezet a CLXXIV-ik dicséretet énekelte. Ilyen megható éneket alig hallottam a kolozsvári templomban, énekelt a gyülekezetnek apraja nagyja, énekelt a buzgóság s meggyőződés, a rendületben bizalom hangján. Örömnek és háladásnak érzetétől áthatva emelkedtek a kedélyek szent imadalban az egek urához, a ki „szólott, hogy legyen és lett" vallásegyenlősége az miatt több mint 250 éven át a Bocskaiak a Rákócziak és Bethlenek fegyvereivel küzdő nemzetnek,

A gyülekezet éneke után a kolozsvári földészek dalkara énekelt egyszerüen de szabatosan és meghatóan. Talán száz év előtt még a reménység szárnyain sem élt egy ilyen dalkar létesülhetése s ma már ime rövid pár évi gyakorlat jogot követel e dalkarnak a legelsőbb rangu ünnepélyek programmjában.

E pont után az egyházkerület püspöki föt. Szász Domokos mondott buzgó imát. Majd a földészdalkar második éneke után Szász Gerő lépett a szószékre és mondott a apostoli cselekedetekről irott könyv V. rész 38 és 39-ik versei alapján beszédet. Gamáliel szavait idézi az emlitett textus. „Ha emberektől vagyon a tanács és a dolog semmivé lészen, ha pedig istentől vagyon ti fel nem bonthatjátok, hogy ne láttassatok isten ellen tusakodni." E textus alapján fejtegeti, hogy a mai advent alkalmával három millió református szentel ünnepet a száz év előtt kihirdetett törvény ssentesitésének emlékére. Három millió református kebléből emelkedik a hála és magasztaló dal az egek urához, ki nem engedte megaláztatni a protestáns Siont; mert istentől volt a tanács és dolog és azt emberek fel nem bonthatják vala. Kimeritően foglalkozik a magyar protestantizmusnak a törvény kihirdetése előtti történetével, a magyar protestáns hitbajnokok szenvedéseivel és elnyomatásával és végül megnyugvást talál az isteni gondviselésben, mely jövőre is védbástyája lesz a magyar protestantismusnak.

AZ „ELLENZÉK TÁRCZÁJA".

1891. november 30

Keserü pohár.

ANGOL REGÉNY.

A DÓRA szerzőjétől.

Az „Ellenzék" számára forditotta: Amica.

XIII.

(Folytatás.) (26)

Kata kedves pajzán mosollyal fogadja el az érdekében tett beavatkozást; az anyja rendreutasitását is elfogadja a mennyiben az étkezés hátralevő részét hallgatva költi el, azonban mihelyt Mariskával egyedül van, kárpótlást szerez magának az elveszett időért. s a csendesebb és szelidebb természetü testvér bámulatára, a hallgatása alatt tett tapasztalatait beszéli el.

— Én tudom, hogy miért nem tetszik nekik az a beszédem, hogy Dacre urat láttuk az esküvőjén; mondá Kata bölcselkedő hangon, és te is tudnád ha nem volnál olyan kis buta; de te soha sem látsz meg semmit mig én nem figyelmeztetlek.

— Nem én, — ösmeri be Mariska szeliden. Kérlek Kata mond meg mit láttál. Én csodálkoztam, hogy mama miért szólitott meg, mert abban amit te mondtál nem volt semmi, ami megrovást érdemelt; és igaz volt.

— Természetesen, hogy igaz volt, és természetes, hogy nem érdemelt megróvást de az is igaz, hogy Dacre ur érzelmeit sértette, és a mamát bosszantotta. Midőn az emberek másodszor lépnek házasságra nem szeretik hallani, hogy az első férjükről vagy feleségükről beszéljenek.

Kata egy filozófus meggyőződésével beszél s a testvére bámulattal hallgatja.

— Tehát ismét házasodik? — kérdi végre Mariska, s bátortalan kérdése csufondárus nevetést idéz elő.

— Természetesen, hát nem látod? azért jött ide, hogy a mi Róza kisasszonyunkat vigye el.

— Oh, nem! — Ne mond! Ő soha sem megy férjhez és nem hagy itt bennünket. Mit csinálna anyánk nála nélkül? mondja Mariska erélyes tiltakozással.

Kata a vállait vonogatja,

— Édes gyermekem, milyen kis baba vagy még mindig! — mondja kicsinyléssel vegyült kegyes pártfogással. Soha sem megy férjhez! Már, hogy ne menne, a bizony megy.

Csak a nagyon csunya nők maradnak egész életükben vén leányok; és Fáne kisasszony ámbár már nem egészen fiatal — a napokban mondta, hogy elmult huszonhárom éves de azért még mindig nagyon szép és mondok valamit Mari — s a leereszkedő pártfogói hangból hirtelen a bizalmaskodóba csapott át — emlékezel-e, hogy az első felesége milyen csunya volt,

Fáne kisasszony sokkal jobban fog a menyasszonyi ruhájában kinézni

— Ő nagyon szép lesz hagyja helyben a másik lelkesedéssel de gondolata a saját bánatára tér vissza s szomoru hangon azt teszi hozzá: De én nem kivánom hogy férjhez menjen. Azt akarom hogy mindig velünk maradjon.

Jó, mond meg Dacre urnak s talán a te kedvedért és hogy téged lekötelezzen, lemond róla válaszolá Kata metsző gunyal,

Gyere te pityergő baba, száritsd fel a könnyeidet s szaladjunk.. le Hunt Abigailt megnézni, tudom mama megengedte és azt mondotta hogy ma este meglátogathatjuk az öreget,

De mama Fáne kisasszonnyal engedte meg hogy oda menjünk, mondá habozva a lelkiösmeretes Mariska.

Oh soh'se' törődj azzal! Fáne kisasszony el van foglalva kegyetlenség volna megcsalni.

Gyere, ha sietsz vissza jövünk mielőtt távollétünket észre vennék.

Mint rendesen a Kata parancsoló hevessége ledönti a testvére gyenge ellentállását, s a két leány csakhamar vidáman kergeti le egymást a meredek köves ösvényen, a mely a „Mont Calmtól", hogy a Lindsayné domboldali cottageat nevezik, abba a szerényebb kis lakásba vezet melyet Hunt Abigail ugyszolva annak a legközelebbi szomszédságában vett ki,

Huntné odahaza van s az ő mogorva modorában vidám kedélyü fiatal vendéginek kikkel az utolsó év folyamában megősmerkedett örülni látszik de addig is mig ezeket fogadja szemei a sötétülő homályban egy más alakot keresnek.

— Ismét szaladtak mint rendesen, és a nevelőnéjöket hátra hagyták ugy-e — szólitja meg kérdőleg Katát, ki a szobát járja körül, s az ő könnyü és szabad modorával vizsgálja annak tartalmát mig Mariska csendesen ül a tüzhely előtt, — s egy nagy doromboló fekete macskát czirókál az ölében.

— Hátra hagytuk, de most nem a versenyfutás miatt — mondja Kata — hanem nem jött velünk; azt hiszem, hogy ma este nem fogja őt látni, Huntné, kinek az arczképe ez?

Egy nagy és kissé elmosódott fotográfiát tart fel, mejyet egy kis asztalról egy bársony boritéku albumból vett ki. — Abigail majdnem durván ragadja ki a kezéből.

— Kisasszony, magának nem volna szabad mindenbez nyulni! — kiáltja haragosan, aztán a gyermek ijjedtségét látva, megjuhászodik, s nyájasabb hangon folytatja —, Bocsánatot kérek, Kata kisasszony — az a kép az én fiatal asszonyom — a Rochester Maud kisasszony arczképe; és ő — meghalt.

Oh! nagyon sajnálom: de — folytatá kiváncsisága ismét legyőzve az illedelmet miért nevezi Rochester kisasszonynak? Én azt gondoltm, hogy a maga asszonya férjhez volt menye.

Az Abigail arcza nagyon mogorva lett és még jobban elsötétült, ajkai undokul vonaglotttak, amint lassu vontatott hangon válaszolá

Igen szerencsétlenségére Dacre Henry volt midőn meghalt.

— Dacre Henryné?

— Igen.

Kata elragadtatással fordul a testvéréhez s azt mondja,

— Mariska, hallottál valaha ilyen furcsa dolgot — no csak képzeld, hogy épen ma este bukkanjak rá arra az arczképre — ma este — midőn Dacre ur itt van.

Mariska nem válaszol, ő sokkal jobban el van foglalva ez Abigail arcza vizsgálásával, melynek barnás bőre undok sárga szint váltott.

— Oh, Dacre ur itt van! — kérdi Abigail végre, olyan hangon, mely mind a két gyermeket megijjeszti, és olyan mosolylyal, mely Mariska előtt még az azt megelőző haragnál is — sokkal félelmesebbnek látszik.

— Mikor érkezett meg? — kérdi a vén asszony kevés szünet után, — és miért jött ide, és meddig szándékozik itt maradni?

— Ejnye, ejnye, lasabban egy kis — nem tudok annyi kérdésre egyszerre válaszolni — viszonzá Kata — Először is ma este érkezett meg.

— Jól van és Fáne kisasszony várta — kérdé Huntné.

Kata, fejét egy kissé féloldalt tartva gondolkozik nehány pillanatig; — e kérdés olyan szempontból világitja meg a dolgot, mi eddig elkerülte figyelmét. Hirtelen eszébe jut valami, kiderül az arcza, s bölcselkedő int a fejével.

— Igen — mondá — bizonyosan várta ötet, vagy más valakit, mert a szép uj selyem ruháját vette fel, azt a melyik sötét piros szalag csokrokkal van diszitve, és — és nagyszerüen szép volt: ugy-e Mariska? — Eddig mindig feketébe volt öltözve.

— Már látom. A gyászolásnak minden látszata megszünt — a hogy nem sokára többi látszat is meg fog szünni, — mormolja Abigail magában; aztán hangosan és vidám tréfálkozással azt kérdé — és miután Fáne kisaszony e nagy alkalomra szépen kicsinositotta magát, magukat eltávolitotta az utjából, mig ő a kedves vendéget mulattatta?

— Nem, nem ugy van — szólt közbe Mariska, mig testvére csak egy pajzán bólintással válaszol. Kata inditványozta, hogy szökjünk el és hagyjuk ott őket.

Kata a Hunt Abigail mind inkább nyegetöbbé váló haragos arczát tanulmányozza, s magában azt mondolja:

— Ennek a vén banyának nem tetszik a Dacre ur és Fáne kisasszony közötti házasság gondolata. Vajjon miért? — Pompás mulatság lesz a lakadalmon, ha ily arczczal jön a templomba.

(Folyt. köv.)

Téka Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A rendes istentisztelet végeztével urvacsora következett melyben szintén nagy közönség vett részt.

Ez ünnepélyt a tegnapi erdélyi hazaérkezőknek is minden egyes gyülekezete megtette. Ránk erdélyi protestánsokra nézve bár nem annyira fontos az 1790-91-iki XXVI-ik törvényczikk mint Magyarország más négy részének protestánsaira nézve mert nálunk a vallásegyenlőség a fejedelmek által már régebben biztositva volt és nem is lett felszámálva minden önkény meghiusitására mindazonáltal Leopold királynak ez intézkedése és oly sokat szenvedett hitsorsosainknak általa történt megnyugtatása méltán kérheti a ma már egyetemes reformált egyháznak öröm és hálaünnepét.

Az 1790-91-iki fejedelmi intézkedés által a magyar protestánsok bár nem nyerték vissza, mind azon jogaikat melyek a bécsi és linczi békekötésekben biztositattak számukra, — de ezen biztositás más körülmények között és az ország királyának jótetszéséből, méltányosságából lett a nemzetnek adva, nem pedig mint az előbbiek kényszerből és félelemből. E bitositást nem az erdélyi fejedelmek hadserege, nem a kényszerhelyzet, de az idők jeleinek megértése hozta létre. Kétségtelen, hogy első sorban a humanusan gondolkodó fejedelem érdeme az intézkedés létrehozása mindazonáltal nagy érdeme van e tekintetben az 1790—91-iki országgyülés nagyobbrészben katholikus rendeinek is, kik méltányolva a protestánsoknak a nemzetiség és haza érdekében századok óta folytatott küzdelmeit, közös akarattal segitni óhajtottak a vallás ügyen is. Ezek közül gr. Battyányi Alajos a következő szavakkal tolmácsolta az országgyülés katholikus rendeinek akaratát. „Elérkezett már azon idő, midőn a mi országunk láthatárának egén is a világosságnak piros hajnala derülni kezdvén, — mind a szeretetnek, — mind egyébb kötelességeknek kölcsönös és elszakíthatlan kötelével összekössük magunkat azon hazánkfiainak, a kik hazánk oltalmazásában drága szabadságunk megerősitésében velünk együtt egyesült erővel munkálódni fognak, hogy ekképen egész Európa meggyőzettessék arról, hogy a régi, tudatlanság homályának eloszlatásával, mi is szemléljük már a felkelő napot, és hogy ama nagy mesternek igaz követői vagyunk, ki a maga törvényét az övéihez való hallatlan szeretettel pecsételte meg. — Én is katholikus vagyok s szégyenleném, hogy a kath. vallásnak kényszereszközre volna szüksége, hogy juhait az akolban megtarthassa. A kath. vallás becsülete kivánja, hogy az evangeliumon erőszak ne tétessék, az evangelium pedig felebaráti szeretetet parancsol, az ország boldogsága pedig méltányosságot és igazságot.“

Világosan mutatják a nemesen gondolkodó grófnak idézett szavai, hogy a nemzet valahára megértette az oly hosszas mulasztás szomoru voltát és egy értelemmel segitni óhajtott a nemzetiségi áspirációkat a vallásügyi követelményekkel egyesitő protestánsok sorsán.

És az oly rég várva várt segedelem valóban meg is jött a két királyi leiratban (1790 nov. 8. és 1791. jan. 18.). Alig adhatta volna az ébredésnek méltóbb jelét az országgyülés, mint épen a vallásügyi sérelmek orvoslása által. Alig tehette valami képesebbé a nemzetet a szoros egyesülésre, mint épen a vallásfelekezetek egyenlősége. Megmutatták ezt a későbbi következmények, melyeknek sulyát csak egy a vallásegyenlőség áldásaiban részesülő nemzet hordozhatá el; midőn egész figyelmét a nemzeti szabadság felé konczentrálhatta, nem lévén a vallásügyi sérelmekkel elfoglalva.

Ma már a tegnapi ünnepély alkalmi szónokának mi is elmondhatjuk, hogy „Istentől volt a tanács és dolog“, mert a magyar protestántizmust fenyegető veszélyek az idők folyamán elenyésztek és vallásuk szabad gyakotlatában nem háborittatunk, de a testvér felekezetekkel karöltve igyekezünk nemzetünk felvirágoztatásán. A kölömböző felekezetek külömböző utakon keresik az igazságot, különböző utakon haladunk a magasztos czél felé, a hit és szeretet dolgaiban, külömböző utakon igyekszünk elnyerni az örösség koronáját. Nem tudjuk, hogy az idvességre melyik ut vezet el legbiztosabban de hisszük, hogy mindnyájan megtaláljuk. Abban azonban mindnyájan egyetértünk, hogy a magyarok Istene egy és ha továbbra is öszetartunk és munkálunk a hazaszeretetben annak országnak javára, melyet nekünk itt a földön örökségül adott nemzedekről nemzedékre, akkor lészen ebben nekünk egy akol és egy pásztor, a hol a Krisztusi szeretet eszméje, a hazaszeretet eszméjével karöltve jár, hat és működik.

BARTHA LAJOS
ev. ref. papjelölt.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 30.

— **Ugron Gábor** az országos 48-as párt vezére a tegnapi esti gyorsvonattal felutazott Bpestre, hogy az országos 48-as párt mai értekezletén elnököljön. Az értekezlet egyik főtárgya lesz az ország polgáraihoz intézendő manifestum kibocsátása.

— **Ugron Gábor győzelme Kecskeméten.** Tegnap Kecskemétről a következő táviratot vettük: Az itteni függetlenségi párt vezérbizottsága tegnap rendkivüli érdeklődés mellett nagyfontosságu ülést tartott. Elhatározta ugyanis, daczára Horváth Ádám képviselő többszöri ellene való felszólalásának, hogy Ugron Gábort az országos 48-as párt megalakulásáért üdvözölni fogják s meghivják hivatalosan Ugront beszámolójának megtartására, mely alkalommal ujra felajánlják neki a mandatumot. Ezenkivül elhatározták, hogy Ugront beszámolója megtartásakor nagy ünnepélyességgel fogják fogadni. Ugron iránt egész városszerte nagy bizalom nyilvánul s megválasztatása bizonyos.

— **András napja** Mózes Audrást, a kolozsvári unitárius egyház kiváló és népszerü papját nevenapja alkalmából ma sokan keresték fel üdvözletükkel.

— **Tisztelgés az elnöknél.** Báró Szentkereszti Zsigmond, a kolozsvári törvényszék elnökénél tegnap délelőtt tisztelgett a kolozsvári ügyvédi kamara Haller Rezső kamarai elnök vezetése alatt azon kitüntető figyelmeért, a melyben az uj elnök a kamara tisztviselőit részesitette. Haller Rezső üdvözletére Szentkereszty báró meghatottan köszönte meg az ügyvédi kar tisztelgését.

— **A tisztviselők** fogyasztási egyletébe való belépési nyilatkozat szét küldetett az elnökség által a hivatalokhoz. A szövetkezet ügyében hozzánk beküldött terjedelmesebb közleményt tér szüke miatt holnap adjuk.

— **Jogász estélyek.** A kolozsvári jogászvilág szombaton tartotta első estélyét a „Központi-szálloda“ emeleti éttermében. A tanuságos és elvezetes estélyén a királyi tábla törvényszék, járásbiróságok és az ügyvédi kar szép számmal voltak képviselve.

— **Anabaptista missiónárius Hamburgból.** Érdekes vendége volt tegnap a kolozsvári anabaptista hiveknek. Hamburgból jött egy hittéritő fiatal ember ki az óvári angol biblia társulat bizományosánál: Róthmáyernél tartott szónoklatokat, szentbeszédet s mondott könyörgést a hivek lelke üdvösségeért s az anabtizmus Kolozsváron való nagyobb mérvü terjedése ért. A Róthmáyer háza egészen megtelt hivekkel az isten tisztelet és a beszédek alatt. A hivek között a szép nem tekintélyes számban volt képviselve. A hallgatóság között voltak hivatalnokok, magánzók, iparosok és külvárosi gazdák. A missiónárius beszédát a hallgatóságnak M o l n á r vasuti hivatalnok forditotta magyarra. A velősen magyarázott. szent igék a hivőkre mély benyomást tettek s nem csak hathatósan befolytak arra, hogy az anabaptizmus tanaiban tántorithatlanul megerősödjenek, hanem arra is, hogy az ujonnan keletkezett s Kolozsváron immár a nyolczadik vallás felekezet állandó gyökeret verjen és terjedjen.

— **Anabaptisták szervezkedése Kolozsváron.** Mint halljuk az anabaptista hivek Kolozsváron egyházszervezet szerüleg organizálódni készülnek. Püspökük egyik üzletvezetőségi főhivatalnok lesz, főpapjaik Rothmayer, Muntyán asztalos és Szász vagy Szabó külvárosi gazdaemberből választatik. Mellettük mint diakonosok fognak szerepelni a hivek közül azok, a kiket a jóságos ég nagyobb mértékben megihletett arra a hivatalra, hogy a nép lelke üdvössége érdekében fontosabb funkciókat végezzenek. Templomul a szabadkömüvesek trencsintéri palotájának azt a részét szemelték ki, a mely a Csatt kávéház és czukrászat fölött van. Ide helyezik el az alámeritéssel egybe kötött keresztelésre szükséges 2 és fél méter mély viz-medenczét, mely a baptizálandó lépcsőkön fog felmenni. E medencze a vizevezetékkel és a csatornázással hozatik kapcsolatba, hogy minden keresztelt után szürt, tiszta fris vizet lehessen a következő keresztelendő számára a medenczébe bocsátani.

— **Emke ünnepélyeket** rendező bizottság alakult szombason délután gr. Teleki Domokosné lakásán tartott gyülésen. A gyülést Teleki grófnő, Deáky Albert hivták össze. Jelen voltak a hölgyek közül Csiky Teréz, Haller Rezsőné, Sigmond Dezsőné, Vörös Sándorné és számos fiatal ember. A gyülés kimondta, hogy Emke bált az idén nem rendez, de lesz e helyett egy nagyszabásu hangverseny. Ezen kivül egyhangulag elhatározták, hogy minden hó 12-én lesz egy házi estély. Az estélyek pátronusa gróf T e l e k y D o m o k o s n é, s házi asszonya mindeniknek más más hölgy lesz. — A házi estélyek rendezői gróf Béldy Ferenczné, Bölöny Józsefné, Csiky Teréz, báró Feilitschné, Inczédy Sámuelné, Haller Rezsőné, Sigmond Dezsőné, Vörös Sándorné, Deáky Albert, Eöry Ernő, Fekete Béla, Hollaky Zoltán. Horváth Kálmán, Lázár Emil, László Zoltán, Nyerges Zsiga, O b e r s c h a l l Pál, Trajánovits János, és Zeyk Albert. Az első estély deczember 12-én, szombaton lesz. Házi asszonya Sigmond Dezsöné urhölgy. Deáky Albert előterjesztésére a rendkivül érdekesnek igérkező estély programmja magállapittatott. Ez uttal csak azt közöljük belőle, hogy egy kitünő magán zenekar működik közre. Ezenkivül felolvasást tart Jankó János, a fiatal ethnografus. Ez alkalommal fogja bemutatni hosszu tanulmányának eredményét, a Kalotaszeget ismertető felolvasásával. Müsor utján thea és esetleg táncz is lesz de természetesen nem bál, csupán házimulatság. Belépti jegy az Emke minden tánczestélyére egy-egy forint s később minden üzletben kapható lesz. A meghivókat a rendező bizottság a napokban fogja kibocsátani.

— **A mai hetivásár** gyengébb a megelőzőknél. Oka az esőzés az ebből keletkező rosz utak, melyek a vidéket egészen elszigetelték Kolozsvártól. Különösen a mezőség utjai olyan minden képzeletet felül muló roszszak, hogy négyes fogat egy üres szekeret is alig képes a feneketlen s a kerekekre tapadó sár miatt vonszolni. Vannak olyan községek, ahol a gyalog közlekedés majdnem lehetetlen, másutt pedig életvészélylyel jár a miatt, hogy a sárba beragad és ott fulad a kimerült járókelő. A gyermekek nagyrésze faábon megy hóna alatt a könyvvel iskolába. Szóval özönviz előtti állapotok vannak a mezőségen, tiszteletére és dicséretére az államnak és megyének, mint a vadak legsötétebb országában.

— **A kolozsvári** üzletvezetőségtől a következő sorokat vettük; a közönség szives értesitése végett van szerencsénk becses tudomására hozni hogy a brassó-háromszéki h. é. vasutak Sepsi szt. György-kézdivásárhelyi vonalrésze Eresztevény, N. Borosnyó, Barátos, Kovászna, Imecsfalva és Kézdivásárhely állomásokkal, továbbá a személy és podgyászforgalomra berendezett Páva-Zabola megálló helylyel a közforgalomnak folyó hó 30-án átadatik.

— **A kolozsvári polgári dalegylet** legközelebbi választmányi ülésén karnagy Iszlai Márton unitárius főgymn. érsek tanárt választotta. Tegnap délben három tagu bizottság adta tudtára a megválasztást felkérve annak elfogadására s ki azt el is fogadta. Iszlai karnagyban pontos, képzett és fáradhatatlan erőt és vezetőt nyert a dalegylet.

— **Verekedő czigányok.** Tegnap este 8 óra előtt nehány oláh czigány nagy lármát csapott a külmonostor utczán, a vasárnapi munkaszünet örömére bepálinkázva erősen. A szekérutat és gyalogjárdát bedőlingezve a sétáló közönség nem nagy mulatságára és kényelmére. Majd hajba kaptak, örömére a nagy napnak. Rendőr sehol sem volt.

— **A borszéki fürdő figyelmébe.** A borszéki vizet fogyasztó kolozsvári közönség azzal a kéréssel fordul a Borszéki igazgatósághoz, hogy szállittasson Kolozsvárra fél literes üvegekben is vizet. Érdekében áll ez magának a fürdőnek is mert még egyszer akkora lesz a fogyasztás ha fél litereket is szolgáltatnak ki a vendéglőkben. A kolozsvári vendéglősök ugyanis 20 krért adnak egy üveg borszéki vizet és azt az árt akkor is meg kell, hogy fizesse a vendég ha csak egy harmadrészét fogyasztotta is el. E miatt aztán utalva van a fogyasztó arra hogy vagy fél literes répátit vagy szóda vizet kérjen mert ezeket 10 krért megkapja. A fürdő más városokba a nélkül is szállit fél literes üvegekben vizet épen igy szállithatna Kolozsvárra is.

— **Erdősitési jutalmat** nyert a földm. miniszteriumtól Brassó városa 61 kat. holnyi kőtörmelékes meredek területnek beerdősitéseért. A jutalom dij 500 franc aranyban. Hasonló jutalomra a mezőség kopár faszegény vidéke is kellene, hogy erdősitéssel pályásszék.

— **Róráté.** Advent napjai beköszöntöttek. Az ájtatosság, a magábaszállás és a bünbánat napjai ezek, hogy tisztult lélekkel, emelkedett szivvel, bőjt által sanyargatott testtel várják a katholikus egyház hivei az üdvezitő születés napját, a karácsony napokat. Szolgálnak az adventi vasárnapok arra is, hogy a farsang elején menyegzőt tartani készülő párokat a lelkész a szószékről három egymásután következő vasárnapon kihirdesse: hogy nincs-e közöttük atyafiság, rokonság, sógorság stb. Az adventi napokon vannak a kora reggeli ájtatosságok az u. n. róráték. Ma reggel volt az első róráté a katholikus templomokban. A kolozsvári egyházak egytől-egyig megteltek distingvált ájtatoskodó hivekkel, különösen sok hivő jelent meg a főtéri és a k.-magyarutcai egyházban. Az első rórátét a katholikusok villás reggelivel ünnepelik meg, melynél a róráté kolbász elmaradhatatlan kellék.

— **Diphteritisz és influenza** szedi áldozatait a Marostorda és Kis-Küküllő egyes községeiben mint irják nekünk. A diphteritiszben nagyok és kicsinyek egyaránt halnak el, influenzában nagyobb részben azok kik a mult télen átszenvedték. A megyei hatóságok intézkedéseket tesznek meggátlására.

— **A királyi családról.** A királyné, mint Bécsből táviratozzák, Egyiptomból a jövö hét folyamán Korfuba érkezik, s rövid ott tartózkodás után Bécsbe utazik. A király deczember 7-én vagy 8-án Miramareig a királyné elé megy. A királyi család a karácsonyi ünnepeket Bécsben fogja tölteni s Budapestre csak a jövő év elején érkezik hoszabb időre.

— **Az influenza** már Bécsden is terjed, A W Med. Wochenschrift közli, hogy sokan betegedtek meg ott influensában, de a betegség eddig a legtöbb esetben enyhe lefolyásu volt. Nálunk még mindig nincs ugyan hivatalosan konstatálva az influenza, de azért sokan vannak, a kik panaszkodnak, hogy ebben a járványos bajban szenvednek, melynek szimtomái már eléggé ismeretesek arra, hogy orvosi diagnózis nélkül is tisztában legyenek állapotukkal azok a kik a tüneteket magukon észlelik.

— **Tengerészeti hadgyakorlatok.** A cs. és kir. tengerészet aldunai hadosztálya — mint biztos forrásból ertesülünk az Aldunán Óz-Banovcze és Belaricza-sziget mellett, Belgrád és Szlankamen között, monitor-hadgyakorlatokat fog tartani. Ezeken a cs. és kir. 4-ik hadosztály is részt vesz. Ez ügyben a belügyminiszter át iratot intézett Torontálmegyéhez, melyben kikéri a megye képviseletét.

— **Kirándulás Olazországba.** A palermói kiállitás alkalmával a Bpesti városi menetjegy iroda (Hungária-szálloda) január hó közepe táján kirándulást rendez Olaszországba, mely alkalommal annnak nevezetesebb helyei, mint Róma, Nápoly, Pompeji, Capri, Palermó, Flórencz, Velencze stb. rövid tartózkodás czéljából érinteni fognak. Bővebb felvilágositással szolgál a fenti menetjegyiroda.

— **Emlékszobor Csiki Gergelynek.** A Kisfaludy-társaság oly eszmét penditett meg, mely a legnagyobb mértékben megérdemli a pártfogást. Elhatározta ugyanis, hogy Csiky Gergely emlékét szobormüvel ö.ökiti meg, melyet valamely, a közönség által látogatott középületben, talán az akadémia palotájában, helyez el. Csiky Gergely egy évtizednél hosszabb időn át elsőrangu képviselője volt a magyar szinmüköltészetnek. Kiválló fogékonyságának, eleven képzeletének és lankadatlan alakitó erejének alkotásait szerette és tapsolta a közönség. Osztatlanul becsülte kitünő tehetségét, s minthogy e tehetség mindvégig a legnemesebb eszmények szolgálatában állott, ezzel megbecsülte magát is. Lehetetlen, hogy ily körülmények közt a Kisfaludy-társaság felhivása, melyet a közönséghez az emlitett terv megvalósitása érdekében intéz, eredménytelen legyen. Szolgáltassa az elhunyt költő iránt kegyeltjőnek bizonyságát a magyar közönség azzal, hogy adományaival segitse elő a Kisfaludy-társaság tervének minél diszesebb megvalósulását. A Csiky Gergely szobrára szánt adományok ez évi deczember 15-éig egyenesen a magyar hitelintézethez (Budapest, bálvány utcza 7. sz.) mint a Kisfaludy-társaság pénztárához küldendők, mely a begyült összeget a földhitelintézetnek át fogja szolgáltatni. A Kisfaludy-társaság felhivását Gyulai Pál, a Kisfaludy-társaság elnöke, meg Beöthy Zsolt, a Kisfaludy-társaság titkára, irta alá. Mint értesülünk, a nemes czélra eddig a földhitelintézetnél a következő adakozások folytak be: Garay Károly 25 frt, Barkassy Géza 10 frt, Turnovszky Jenő 10 frt, Jókay Mór 20 frt, Bercsényi-Krail Irma 100 frt, Lévay Henrik 15 frt, Gyulai Pál gyüjtése 35 frt, dr. Hegedüs Kálmán 5 frt, gróf Bethlen Andrásné 10 frt.

— **Eladó** Torda-Aranyosmegyében a vasuti állomáshoz közel egy 80 holdból álló első osztályu minőségü birtok, uri lakóházzal, egy 5 holdas gyümölcsös kerttel és gazdasági épületekkel. Értekezhetni az eladás iránt az „Ellenzék“ kiadóhivatalában

A Szerkesztő postája.

Futó Kolozsvár. Rendes munkatársunk már megirta s igy az önét nem használhatjuk Különben is ottan lapunk mindig képviselve van. — **Érdeklődőnek.** Sajtóhibából történt, hogy Josika Samu bárót Kolozs várt léptetettük fel képviselőjelöltnek. Br. Jósika a k o l o z s i kerület jelöltje lesz.

Musotte.

(Szinmü 3 felvonásban. Irták: Guy de Maupassont és J. Normand. Forditotta: Paulay Ede)

A nyugati czivilizatió kétségtelenül hóditó hadjáratot folytat, nemcsak az ipar, kereskedelem és politika, de az irodalom és müvészet mezején is. Az operettek ledér világa után a naturalismus husos kultusza kezdi megvetni nálunk is a lábát s rohamosan szoritja ki minden térről az ideálokat, az eszményi szépet, a melyet még a poeták ápolgattak féltő gyönyörüséggel. Olyan divatos járvány ez, a mely ellen hiába opponálunk az iróasztal mellől és olyan otthoniasan találja magát a közönség körében, hogy többé alig tekinthetjük teljesen idegennek.

„Musotte“ egészen a divatos irodalom szülötte. Magán viseli annak erős realis jellegét, de nem igyekszik eltakarni durva kinövéseit. Pedig épen ebben rejlik az irói müvészet titka. Hiszen van még egy egész rakás franczia dráma, a melyeknek fundamentuma az emberi bünök, könnyelmüségek és szenvedélyek sokkal pikánsabb tényeire van épitve, de az iró kiváló érzékkel és finom izléssel burkolja el minden visszatetsző vonását, ugy, hogy a drasztikus csak az élet hü másolásának; az izetlen, pikansnak tünik fel és nem jut eszébe senkinek megbotránkozni rajta.

Igaz, hogy ma nem elégszünk meg az istenek nectárjával és ambroziával; nem elégit ki a holdsugár, a harmat csillogása, az az illat és még egy rakás légies tünemény, a melyek szindus virágok: mag nélkül. Ma embereket akarunk látni, nem tündéreket, sem óriásokat, sem más csodatevő individumokat. Embert akarunk látni a versben, a regényben, a drámában.

De az is igaz, hogy azt az embert én nem hétköznapi rongyaiban, hanem ünneplő ruhájában akarom látni; nem meztelenül, hanem felöltözve, nem az állati ösztönnek, hanem emberi nemes indulatoknak hódolva. Én a szinpadon az életet szeretem látni, de emberileg idealizálva. A hétköznapi szeny rám ragad a piaczon is, s azért nem szükséges szinházba menni. A szinpad arra való, hogy tanitsan, erkölcsöt nemesitsen, izlést fejleszszen, nem pedig arra, hogy az élet olyan nyilvánulásait mutassa be, a melyekbe léptennyomon bele botlik az ember.

Mindezzel nem azt akarom mondani, hogy „Musotte“-nak nincsen létjoga. Igenis van. De „Musotte“ nem olyan formában, nem olyan feldolgozásban, nem olyan öltözetben jelent meg a közönség előtt, hogy ugy, a mint van, teljesen elfogadhatnók. A kétségkivül érdekes drámai themát a szellemes tollu Guy de Maupassant eszelte ki; megirta egy szép tárczában, de mikor dramatizálni kellett, akkor is csak a tárczairó Guy de Maupassant vállalkozott I. Normand segitségével a rendkivül nehéz munkára. Pedig ha Dumas, ha Sardou vagy a modern drámairók más jelese irja meg „Musotte“-t, bizonyára elragadtatva tapsolunk a realis irodalom hatásos drámájának. Igy a hatást inkább a szokatlanság ingere okozta, s nem annyira a drámai erő, mint a darab erős szinezetü naturalismusa rázott meg. Különösebb megbotránkozásra nem szolgáltat okot és nem is szolgáltathat akkor, mikor tömegesen látogatjuk és tapsoljuk már jó ideje a nyakig trikos és a félreérthetetlenül sikamlós operetteket.

Az pedig a drámai erő hiányának tudható be, hogy a legtöbb helyen a darab fárasztott, s itt-ott a közönséges elbeszélés niveaujára süllyedt. Mindazonáltal érdeklődésünket fenntartotta, s realis tendentiája daczára is regényes fordulattal vetett véget az iró a dolognak.

Az „Ellenzék“ olvasói „Musotte“ meséjét részletesen ismerik, s igy a játszó személyzetről kell még pár szóval szólanom.

Az elhagyott kedvest „Musotte“-t Hunyadi Margit asszony személyesitette sok müvészi intelligentiával. Kényes helyzetének nehézségeit kiváló tapintattal és discretióval oldotta meg. Musotte szerepe nemcsak nagy routint, de nagy szinészi inteligentiát is követel, hogy szokatlan helyzete nehogy nevetségessé válljék a nézők előtt. Hunyadi Margit asszony müvészi talentuma derekasan oldotta meg feladatát.

Föltétlen dicséret illeti az I v á n f i (Jean) gondos és szép játékát is. Ivánfi minden szerepével egy kidolgozott egészet szokott nyujtani. Azt nyujtott ma is. Az öntudatos a komoly és férfias Jeant ugy mutatta be, ahogy kellett.

S z a t h m á r y egy békéltető jó nagybácsit játszott. Olyan salonokban hol begombolkozva szoktak megfordulni Szathmáry nem találja otthon magát. Az ő légköre másvilágban van. Hanem ott aztán megis állja a helyét, de a frakkot nem szereti.

Értelmes és helyes alakitást mutattak be Szerémy Gizella és Gál Gyula; jó volt Balla Kálmán és kevésbé jó Szentesi Ilon. Szerémy Gizella k. a. az utóbbi időben rohamosan haladt s játéka gyakran a müvészi öntudat biztosságával nyerte meg tetszésünket.

TÜSKE PÁL.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Hunfalvi Pál halála.

Bpest, nov. 30.

Megdöbbenést keltett a fővárosban Hunfalvi Pál tudós halála.

Hunfalvi tegnapelőtt ünnepelte kademiai tagságának 50 éves jubileumát. Részt vett a tiszteletére rendezett banketten, hol egységes és jókedvü volt.

Ma hajnali négy órakor elhunyt.

Bécs, nov. 30.

Waydeck báróné Henrik főherczeg neje tegnap meghalt.

Ma reggel pedig férje Henrik herczeg hunyt el Bécsben roppant feltünést keltett a főherczegi pár váratlan elhunyta és általános elhunytok miatt a részvét.

Felelős szerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Ártalmas anyagoktól teljesen ment és

vegytiszta folyékony szénsavval

készült

SZIK (SZODA) VIZ

VALENTINI gyógyszerész

szikviz-gyárából,

Kolozsvártt, külmonostor-utcza.

A szikvznek ezen legujabb gyártási módja az ipar terén a legfontosabb vivmányok egyikének tekinthető, minthogy **csakis ezen gyártási mód nyujt kellő biztositékot** a n. é. fogyasztó közönségnek egy minden tekintetben kifogástalan, vegytiszta, minden idegen káros anyagtól ment Szikvizet élvezhetni.

E kitünő és legszénsav dusas savanyuviz a bort mindenkor csak javitja, az emésztést nagyban elősegiti, gyomor- és bélhurutoknál, undor, hányinger vagy hányás ellen, nemkülönben lázas állapotoknál fellépő szomjuság csillapitására orvosilag rendeltetik.

Vegyileg megvizsgáltatott a helybeli kir. vegykisérleti állomásnál, nemkülönben a helyi m. kir. tud. egyetem orvos-vegytani intézetben és mindkét helyen Szikvizem minden tekintetben kifogástalannak találtatott.

6000 üveg áll a n. érd. közönség rendelkezésére és kivánatra házhoz is szállittatik.

Kapható minden helybeli gyógyszertárban, czukrászdában, kávéházban, vendéglőben, füszer-, csemege- és borüzletekben.

948. (14—20)

Négy arany érem.

CHOKOLADE KÜFFERLE

finomabb minőség daczára **olcsóbb**, mint bármely **bel- és külföldi chocolade gyártmány.**

984. **Kolozsvártt** (7—x)

megrendelhető:

Havas Armin

czukorka, csokoládé, déli gyümölcs, csemege-, bor- és füszerüzletében.

Fekete, jegytelen, herélt, 14·3 markos

kitünő szép és hibátlan

gyorsmenő gyeplős ló

eladó 250 forintért

BARCSAY MIKLÓSNÁL

Tartarián, u. p. Alvincz.

1061. (2—4)

Hid-utcza 24. szám alatt

legjutányosabban és legnagyobb választékban kapható:

mindenféle **köntös vatmollok**, angol, franczia **gyapju ruha-szövetek** csikos és koczkás mintákban. Loden és más mindennemü szines és fehér **barchentek**, mindennemü **kendők**, **asztalnemüek**, **segesvári szőttesek**, **oksfordok**.

Karácsonyi és Ujévi ajándékok!

Egy fél rud

eszéki szappan

20 kr.

Főtéren, Orbán József kávéháza mellett,

Báró Jósika-házban

legjutányosaban kapható:

Marburgi czipők gyári raktára. **Posztó, férfi és fiu-kalapok**; ugyszintén **téli sapkák. Férfi ingek** és **Nyakkendők Galanteri, Norinbergi áruk. Gyermekjátékok, illatszerek. Bőröndök. Séta-pálczák.**

Karácsonyi és Ujévi ajándékok!

KOHN LAJOS vezetése alatt Kolozsvártt.

jok-üzlet: **Deésen,**

TÜZES KARÁCSONY-házban.

legnagyobb és legjutányosabb forrás:

Marburgi czipők gyári raktára; ugyszintén **Norinbergi, rövidáru, gyermekjátékok, kalap, fehérnemü** és **rőfös divatárukban**

Karácsonyi és Ujévi ajándékok!

Egy eszéki

Spitzer-arczkenőcs

30 kr.

987. (6—10)

Budapesti Bazár czég!

tévedés kikerülése végett megjegyzem:

Bodor-ház, belmagyar-utcza 3-ik szám.

Legjutányosabb forrás:

Gyermekjátékokban, Norinbergi, rövidáru, czipők, kalapok, sapkák, ingek, nyakkendők és harisnyák.

Karácsonyi és Ujévi ajándékok!

Honi gyártmány.

A már 10 év óta fennálló

ELSŐ ERDÉLYI TÜZMENTES VAS PÉNZSZEKRÉNY-GYÁR

AJÁNLJA

ujan szervezett és csak a beavatott vevő által kinyitható

több érdemjellel kitünteteett

tűz és betörők ellen biztos

PÉNZ-, KÖNYV- ÉS OKMÁNY-

VASSZEKRÉNYEIT

minden nagyságban, a legjutányosabb árban.

Képes árjegyzéket kivánságra diljmentesen küld

ŐSZY GÉZA

első erdélyi vas pénzszekrény-gyár

188. **NAGY-SZEBEN.** (40—x)

Eddig fölülmulhatatlan!

MAAGER VILMOS-féle

valódi tisztitott

Dorsmájolaj

Maager Vilmostól, Bécsben.

DORSCH

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyü emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, mikor az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősitését, a test sulyának gyarapodását, a nedvek javitását, valamint általában a vér tisztitását elakarja érni.

Egy üveg ára **1 frt** és kapható a **gyári raktárban Bécsben, III 3., Heumarkt 3.**, valamint

az osztrák magyar monarchia legtöbb gyógyszertárában.

Kolozsvártt kapható: *Wolff J., Szécky Miklós, Dr. Ember B., Palóczy Lajos* gyógyszerész uraknál; — továbbá *Gergely Ferencz* és *Misselbacher J. B.* kereskedő uraknál.

937. (11—18)

POSZLER GYULA

Kolozsvártt, belhid-utcza 3 sz.

Ajánlja a kor igényeinek megfelelőleg átalakitott

női- és férfi divat-üzletét.

Nagy választékban kaphatók:

Női ruhakelmék, sima és mintázott finom fekete szövetek, franczia és velapük barchettek, Stefania flánelek, Cássánok, női posztók, Posztó és Himalája nagykendők, Gyerek- és női felsők, Chifonok, Vásznak, Szőttesek, fehér és szines férfi ingek, Gallérok, Mangett és nyakkendők, Női czipők, Miederek, Gyerek Tricot köntösök, mindennemü szabó-kellékek, béllésnemük és rövidáruk stb.

Férfi ruhára való gyapjukelmék leszállitott árakon!

Jó szabóval rendelkezvén, **egész rend ruhák előállitását** is felelősség mellett **legolcsóbban** elvállalom; ugyszintén **női ruhák egészbeni elkészittetését** a legujabb divat szerint **rendkivül jutányos áron** eszközlöm.

A nagyérdemü közönség becses pártfogását tisztelettel kérve

a fennebbi.

983. (9—x)

Nőiöltönyökből nagy raktár.

FINOM

DIVAT-ÜZLET

Főtér, Gr. Teleki-ház,

KOLOZSVÁRTT.

Engedve a többfelől hangoztatott azon óhajtásnak, hogy üzletemet tovább folytassam, van szerencsém a n. é. közönségnek jelenteni, hogy elhatároztam — **hatósági engedély** mellett, egy merőben

ÚJ DIVATÜZLETET

nyitni

és pedig régi helyiségemben, előbbi **szolid** elvem szerint, **szabott ár mellett.**

UJ!

Uj üzletem

a kor igényeinek megfelelőleg lett berendezve, ugy hogy a **főváros** hason üzleteivel ugy

UJDONSÁG,

mint

OLCSÓ ÁRAK

valamint **szolid** kiszolgálás tekintetében is a versenyt kiállja.

Hogy divat-üzletem

teljes legyen, finom **kész női öltönyökkel** is elláttam, valamint megrendelésre **női ruhák készitését** a legutolsó divat szerint elvállalom, s ennek vezetésével előnyösen ismert, volt kereskedő **MERZA GERŐ** urat nyertem meg, ki e szakmába tökéletes jártassággal bir.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközlök; ruha-megrendelésnél egy jól álló derék és alj előmérete beküldése elégséges.

Az eddig irányomban tanusitott szives pártfogást uj vállalatomhoz továbbra is kérem.

Kiváló tisztelettel

Gámentzy János.

Franczia mosó barchentek, flanelek, vászon, Chifon, asztalnemüek és nagykendőkből

NAGY RAKTÁR. 946. (14—x)

Erdélyi Múzeum-Egyesület Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

Nyomatott Magyary Mihály könyvnyomdájában Kolozsvártt, belközép-utcza 33. szám.